

"Sınır güvenliğine yapay zekayı dahil edelim"

Mentor Gümrük Müşavirliği Yönetim Kurulu Başkanı Nezih Özdenak, dış ticaretin kurallarının sadece tarifeler, kotalar ya da anlaşmalarla değil yapay zekâ ile yeniden yazıldığına dikkat çekti. Özdenak, yaptığı yazılı değerlendirmede, "Bugün birçok ülke, yapay zekâdan güç alan sistemlerle dış ticaret işlemlerini hem hızlandırıyor hem de daha güvenli hale getiriyor. Örneğin ürünlerin GTIP kodları yapay zekâ ile otomatik olarak belirlenebiliyor. Bu özellik firmalara zaman tasarrufunun yanı sıra ceza riskini en aza indirme avantajı sağlıyor. Hatalı beyanların önüne geçilirken firmaların ve idarenin yükü hafifliyor" dedi.

"Mevzuat güncellenmeli"
Gümrüklerde asıl dönüşümün risk analizlerinde yaşandığını belirten Özdenak, "Çünkü geleneksel sistemlerde, riskli firmaların genellikle geçmişlerine ya da belirli şablonlara göre değerlendirme yapılabilirken yapay zekâ, milyonlarca veriyi analiz edip örüntüleri tanıyabiliyor. Bu da sınır güvenliği açısından çok daha etkili ve dinamik bir sistem sunuyor. İçinde bulunduğumuz bu dönüşümde Türkiye'nin önünde fırsatlar kadar engeller de var. Gümrük idaresi birçok alanda öncü sayılabilecek sistemler geliştirdi. Ancak yapay zekânın sahaya entegre edilmesi için mevzuatın güncellenmesi, veri güvenliğinin sağlanması ve bu sistemleri yönetecek insan kaynağının yetiştirilmesi gerekiyor" mesajları verdi.

Çıkar: Ön tahminlere ulaşıyoruz

Mentor Gümrük Müşavirliği CEO'su ve firma ortağı Dr. Hakan Çınar da, yapay zekâ ile ilgili sürdürdükleri çalışmalarla firmaların satın almayı düşündükleri eşya ile ilgili her tür maliyet ve ön tahminlere de ulaşabildiklerini sözlerine ekledi.

Assan, Güney Afrikalı Dynaflo'u satın aldı

Assan Group Savunma Sanayi AŞ, mühendislik ve üretim kabiliyetlerini güçlendirmek amacıyla, genel maksat bombaları için tapan teknolojileri geliştiren ve sert hedef ve yaklaşmalı tapalar üreten Güney Afrika merkezli Dynaflo Teknoloji firmasını satın aldı. Dynaflo, özellikle genel maksat bombaları tapaları alanında uzmanlaşmış, dünyada bu alanda faaliyette gösteren sayılı şirket arasında yer alıyor. Assan Group Genel Müdürü Gürcan Okumus, "Assan Group'un üretim gücü ve kabiliyetleri ile Dynaflo'un teknolojileri sayesinde ürünlerimiz daha geniş coğrafyalara taşıma yolunda önemli bir adım atıyoruz" dedi.

EKSİM'DEN GÜNEYDOĞU'NUN ELEKTRİĞİNE YATIRIM: 500 milyarlık tasarruf yaptı 120 milyarlık yatırım planlıyor

Eksim Holding'e bağlı Dicle Elektrik'in gündeminde yatırım var. Türkiye'de elektrikte en fazla kayıp-kaçak oranın yaşandığı bölgedeki yatırımlarla bu oranı her geçen yıl daha da aşağı çekmek için çalışan şirket, kayıp kaçak oranını yüzde 40 seviyesine indirdi.

Eksim Holding'e bağlı Dicle Elektrik, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ni kapsayan 6 ildeki elektrik faaliyetlerine 120 milyar liralık yatırım yapıyor. Türkiye'de en fazla kayıp-kaçak oranın yaşandığı bölgedeki yatırımlarla bu oranı her geçen yıl düşüren Dicle Elektrik'in hedefi bu oranı yüzde 35'er seviyesine indirmek. 2013 yılında Eksim'in aldığı bölgede kayıp-kaçak oranı yüzde 71 seviyesindeyken, bu oran şimdilerde yüzde 40 seviyesine inmiş durumda. Yüzde 15 olan şehir merkezlerindeki oran ise Türkiye ortalamasına doğru düşüyor. Bunun en büyük etkeni ise dijital şebeke gibi teknoloji yatırımları. Dicle Elektrik olarak 12 yılda 60 milyar liralık yatırım yaptıklarını söyleyen Genel Müdür

Yaşar Arvas, "Dağıtım bölgemiz olan Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak'ta 2013 yılından bu yana akıllı şebeke dönüşümünden kırsal alan yatırımlarına, yenilemeden aydınlatma projelerine kadar geniş bir alanda yıllık ortalama yatırım tutarımızı yaklaşık 10 kat artırarak, toplamda 60 milyar TL'lik bir yatırım gerçekleştirdik" dedi. Buradaki en büyük payı yüzde 25 ile akıllı şebeke projeler oluşturdu. Arvas, "Söz konusu yatırımlarımızla birlikte 8 bini aşkın çalışanımızla bölgenin en büyük istihdam sağlayan şirketlerden biri haline geldik. Bununla birlikte önümüzdeki beş yılda yeni yapacağımız 60 milyar TL'yi aşkın yatırımla bölgemize toplamda 120 milyar TL'yi aşkın bir katma değer sağlamış olacağız" diye konuştu.

"Türkiye'nin en dijital elektrik dağıtım şirketiyiz"

Yaptıkları yatırımlarla Türkiye'nin en dijital elektrik dağıtım şirketi olduklarının altını çizen Dicle Elektrik Genel Müdürü Yaşar Arvas şunları söyledi: "Dicle Elektrik olarak bir elektrik dağıtım şirketinin ötesinde; bir teknoloji şirketiyiz. Bugün Türkiye ge-

nelinde Otomatik Sayaç Okuma Sistemi'ne dahil yaklaşık 2 milyon 800 bin abonenin 1 milyon 250 bini bizim bölgemizde bulunuyor. EPDK tarafından gerçekleştirilen Dijital Olgunluk Modeli araştırmasında, Türkiye'nin en yüksek olgunluk derecesine sahip dağıtım şirketi olarak seçilmemiz de bu yenilikçi ve teknoloji odaklı yaklaşımımızın bir sonucu."

Arvas son olarak, elektrik dağıtım sektörünün ilk Ar-Ge merkezine sahip olduklarını, bu merkezde 79 proje ve 25'in üzerinde akademik yayın ve tescilli buluşa imza attıklarını belirterek, şimdye kadar 15'ten fazla üniversite ve 50'nin üzerinde firma ile iş birliği yaptıklarını sözlerine ekledi.

500 milyarlık tasarruf sağladı

Dicle Elektrik'in yatırımları sadece ekonomiyle sınırlı değil. Kentteki sosyal alanlara da odaklanan Dicle Elektrik, bu anlamda önemli bir teknoloji festivali yapıyor. DicleFest Enerji Festivali'ni hayata geçiren şirket, dev bir planetarium çadırının da yer aldığı etkinlik, Diyarbakır'ın ardından Batman, Şanlıur-

Rakamlarla Dicle Elektrik

- 2.3 milyon - Abone sayısı
- 55 hizmet noktası
- 10 bin km - Enerji nakil hattı
- 13 bin km - Yeraltı kablo uzunluğu
- 3 bin 190 adet - Trafo sayısı
- 20 bin km - Yüksek gerilimli hat uzunluğu
- 1.2 milyon - Akıllı sayaç sayısı
- 172 bin - Aydınlatma armatürü

fa, Mardin, Şırnak ve Siirt illerinde de düzenlenecek. Etkinliğin açılışına Diyarbakır Valisi Murat Zoroğlu, Eksim Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ebubekir Tivnikli, Dicle Elektrik Yönetim Kurulu Başkanı Memet Atalay gibi isimler katıldı. Açılışta konuşan Diyarbakır Valisi Murat Zoroğlu, elektriğin boşa harcanmaması gerektiğini belirterek, Dicle Elektrik'in 500 milyar TL'nin üzerinde tasarruf sağladığını, bu anlamda da kayıp kaçak konusunda önemli bir etkiye sahip olduğunu vurguladı.

Türkler'in vize başvuruları geçen yıl yüzde 36,5 arttı

Vize başvuru hizmeti veren VFS Global tarafından paylaşılan bilgilere göre geçen yıl Türkiye'den yapılan vize başvuruları yüzde 36,5 arttı. 2023 yılında küreselde toplam vize başvurusu yaklaşık 110 milyon iken, bu sayının 2028'de yaklaşık 185 milyona ulaşması bekleniyor.

Recep ERÇİN

Şengen vizesinde yaşanan sorunlar gündemdeki yerini koruyor. Eleştiriler, acentalar ve vize başvuru merkezlerine yöneltilse de vize kontenjanlarının artan başvurulara yetmediği de bir gerçek. Başvurular artarken vize ret sayılarının da artıyor olması fırsatçılara kapı aralıyor. Türkiye'deki faaliyetleri ve uluslararası seyahat hareketliliğindeki gelişmelere yönelik bir basın sohbet toplantısı düzenleyen küresel vize başvuru merkezi şirketi VFS Global yöneticileri süreçler hakkındaki soruları yanıtladı. VFS Global'in Türkiye, Azerbaycan, Rusya ve Baltık Bölgesi Başkanı Nishant Bhatia ve VSF Global Türkiye, Azerbaycan Bölge Başkan Yardımcısı Sertan Aslantürk'ün katıldığı toplantıda aktarılanlara göre, şirket faaliyet gösterdiği ülkelerden bugüne kadar 300 milyondan fazla vize başvurusu aldı. Vize başvurularında her zaman bir artış eğiliminin söz konusu

olduğunu belirten Aslantürk, 2020'den bu yana birikimli artışın yüzde 118'leri aştığını söyledi. Bir kıyas olması açısından 2021 yılında pandemi-den sonra sınırların yeniden açılmasından bu yana Türkiye özelinde vizeye olan talep artışı yüzde 18,6 olurken, 2024 yılında ise 2023'e kıyasla yüzde 36,5 artış oldu.

"Ne kadar çok evrak olursa o kadar iyi"

"Biz formu, evraklarını toplayıp misyonlara iletiriz" diyen Aslantürk, "Vize değerlendirilmelerinde etkimiz yok. Biz ön vize başvuru merkeziz" ifadelerini kullandı. Ülke konsoloslukları başvuruları nasıl almalarını istiyorsa ona göre hareket ettiklerini anlatan Aslantürk, "Eksik evrak alma gibi bir durum yok. Misyonlara teslim ediyoruz. Vize yanıtları kapalı zarfta geliyor. Bizde ret veya onaylarla ilgili veri yok" ifadelerini kullandı. Çevrimiçi vize başvurularında suistimal ve bot başvuruları engellemek için yapay zekadan faydalandıklarını anlatan Aslantürk,

"Botlar üzerinden yapılmaya çalışılan işlemlere karşı her türlü engellemeyi yapıyoruz. 7/24 takip eden ekiplerimiz var" dedi.

Vize başvuruları 185 milyona çıkacak

VFS Global'in müşterilerine "Kapıda vize", "Premium lounge" ve mesai saatleri dışında başvuru yapılabilen ülkeler özelinde "Prime Time" gibi özel başvuru hizmetleri verdiğini anlatan Aslantürk, İngiltere ile gündeme gelen e-vize süreçlerinin de ülkelere uygulamaya alınmaya başlandığını kaydetti. VFS Global olarak dünya genelinde 69 ülke adı-

na ön vize başvuru süreçlerini yürüttüklerini belirten Aslantürk, 2020-2022 yılları arasında küresel pandemi nedeniyle azalan seyahatlere rağmen son 5 yıl içinde 100 milyon başvuru aldıklarını ifade etti. Hükümetlerin dış kaynak kullanımına olan eğilimi ve sınır güvenliğine verilen önem sayesinde, sektörün büyüme görünümünün oldukça pozitif olduğunu sözlerine ekleyen Aslantürk, yıllık uluslararası seyahat eden kişi sayısının 2023'te 1,2 milyardan 2028'de 1,8 milyara çıkmasını beklediğini aktardı. Buna, artan gelir düzeyleri, büyüyen orta sınıf ve seyahatin daha erişilebilir hale gelmesi gibi unsurlar da eklendiğinde, 2023 yılında toplam vize başvurusu yaklaşık 110 milyon iken, bu sayının 2028'de yaklaşık 185 milyona ulaşması öngörülüyor. Aslantürk, mevcut durumda vize pazarının yüzde 63-65'inin hâlâ dış kaynak kullanılmadan hükümetlerce yürütüldüğünü, bunun da sektörde hâlâ ciddi bir potansiyel olduğunu gösterdiğini sözlerine ekledi.

Boomerang

Çağdaş
YILDIZ

cagdas.yildiz@dunya.com

SAFE planı Avrupa'yı korur mu?

Avrupa Birliği ülkeleri tarafından ortak savunma projelerinin desteklenmesi için oluşturulan, orijinal adı ile Security Action for Europe - Avrupa Güvenlik Eylem Planı **SAFE**, dün itibarı ile resmen hayata geçti. AB'nin oluşturduğu SAFE, ilk etapta 150 milyar euroluk bir savunma harcamaları fonu olarak karşımızda.

Önemli bir çoğunluğu NATO kurucusu ve üyesi olan 'Avrupa demokrasileri' ne olmuştur da artık NATO'nun kendilerine bir güvenlik sağlayamamasından korkmuşlardı? Yeni Amerika Birleşik Devletleri yönetimi Başkan Trump liderliğinde bir önceki Başkan ve ekibinin aksine artık birçok konuda olduğu gibi tarihsel, doğal düşmanları olan Rusya'nın gücünü dengelemekten vazgeçmişti. Bu o kadar masraflı bir dengeleme projesiydi ki yüz milyarlarca dolar buharlaşıp uçuyordu.

Halbuki Başkan Trump gerçek bir tüccar ve iş insanı olarak bunu farklı bir yöntemle çözebileceğini düşünüyordu. Önce, Ukrayna - Rusya savaşı boyunca yakın ekibi birçok kez yolsuzluk ve yozlaşma suçlamalarıyla değişen, Amerika ve Avrupa ülkelerinden gelen maddi yardımların yerine ulaşamadığı algısı pekişen Zelenskiy'i tüm dünyanın önünde azarladı ve kapı dışarı etti. Eş zamanlı olarak ise Rusya ile yeniden sürdürülebilir ilişki kurmak için harekete geçti. Rusya'ya Amerika koruması altında kışları ısınmak için doğalgaz bile vermeyen Avrupa ülkeleri artık zincirlerinden kurtulmuş bir Rus Ayısı ile karşı karşıyaydı. AB ülkeleri artık Rusya'nın olası bir saldırısından çekiniyordu ve ABD'nin geleneksel güvenlik taahhütlerine bağlı kalacağından eskisi kadar emin olamıyordu. NATO sistemi artık risk altındaydı. Korku dağları aşmıştı.

Değişen dengeler ve Türkiye'ye yeni baki açısı

Avrupa Birliği ülkelerini güvenlik korkusu sarınca demokrasi, insan hakları ve bunun gibi hassasiyetleri de askıya alındı tabi. Toplumun önemli bir kesimi Avrupa ülkelerinin 19 Mart'ta İstanbul'un seçilmiş Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu hakkında yürütülen soruşturmalara ve tutuklu oluşuna cıvz itirazlarını ve tepkisizliğini pek anlamlandıramıyor. "Ukrayna düşerse Avrupa düşer" öngörüsü her zamankinden daha hızlı yayılan bir korku iklimi yaratıyor. Kendi ülkelerindeki artan aşırı sağ ve faşist oluşumlara bile yeterli kadar müdahale edemeyen AB ülkeleri eski demokrasi romantizminden bu yüzden oldukça uzak.

Ashında geleneksel olarak bugüne kadar Amerika, Avrupa güvenliğinin ana fon sağlayıcısı oldu. Amerika'nın Ukrayna'ya yaptığı askeri yardımın kesilebileceği ve Avrupalıların bu yükü tek başına omuzlamak zorunda kalabileceği korkusu da giderek artıyor. Savunma sanayii üretim kapasitesi oldukça dar olan Avrupa'nın her zamandan daha çok Türkiye'ye ihtiyacı olduğu ortaya çıkıyor. SAFE fonunun hafif ve ağır mühimmat, drone ve anti-drone sistemleri, hava savunma, askeri hareketlilik ve elektronik savaş sistemlerine yatırım yapacağını düşüncelerle bu alanda dünyanın en büyük üreticilerinden Türkiye'nin jeopolitik konumu ve kapasitesi ile öne çıkması kaçınılmaz hale geliyor.

Bu konjonktürde Türkiye'nin Avrupa savunmasına katkı sağlamasına sıcak bakılan ülkelerin sayısı oldukça fazla. Özellikle AB'nin büyük ülkeleri savunma alanında, Türkiye'yle ilişkileri geliştirme ve derinleştirmeye sıcak bakıyor. İtalya, İspanya, Polonya ve Almanya bu alanda öncü ülkeler. Fransa da ilke olarak Türkiye'yle savunma işbirliğini geliştirme ve SAFE'e katılım konularında sorun çıkaran bir profilden oldukça uzak.

Avrupa'nın üretim kapasitesi sorunlu. Bu nedenle Türkiye'nin silah sistemlerinin hızlı bir şekilde üretilmesine katkıda bulunabileceği bir gerçek. Türkiye'nin NATO standartlarında üretim yapması ve ürünlerinin İttifak ülkeleri tarafından kullanılıyor olması da Türkiye'nin elini güçlendiren bir unsur olarak görülüyor.

Önümüzdeki dönemde Yunanistan ve Kıbrıs Rum Kesimine rağmen Türkiye'nin AB'yle arasındaki savunma sanayisi işbirliği derinleşecek.

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından
Seha İnş. Müh. Mad. Turizm San. ve Tic. A.Ş. adına verilen B.02.1.KNT.0.12.01.00/755.99 (421702) -1338 sayılı, 30.03.2011 tarihli İş Deneyim Belgesi kaybolmuştur.
Hükümsüzdür.
SEHA İNŞ. MÜH. MAD. TURİZM SAN. VE TİC. A.Ş.